

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Факультет філології

Кафедра української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

С. В. Шарин

«__» _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української літературної мови

Галузь знань

01 *Освіта / Педагогіка*

Спеціальність

014 *Середня освіта (українська мова і література)*

інститут, факультет

Факультет філології

Робоча програма „Історія української літературної мови”

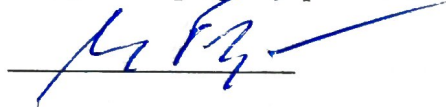
для студентів за напрямом підготовки 01 Освіта / Педагогіка, спец. 014 Середня освіта (українська мова і література). „26” серпня 2019 р. – 19 с.

Розробник: *Барчук В.М., доктор філологічних наук, професор*

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови

Протокол від „27” серпня 2019 р. № 1

Завідувач кафедри української мови

(Грещук В.В.)

„27” серпня 2019 р.

Схвалено методичною радою факультету філології.

Протокол від „30” серпня 2019 р. № 1

„30” 08 2019 р.

Голова

(Мартинець А. М.)

©Барчук В.М., 2019

© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань (шифр і назва) <i>01 Освіта / Педагогіка</i>	Нормативна	
	Напрямок підготовки (шифр і назва) <i>014 Середня освіта (українська мова і література)</i>		
Модулів –	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин – 90	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>бакалавр</i>	7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Лекції	
		12 год.	6- год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	2- год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
60 год.	82- год.		
Індивідуальні завдання:		Вид контролю: <i>екзамен</i>	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1 : 1,5

для заочної форми навчання – 1 : 10

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни

Історія української літературної мови є одним із ключових курсів фахових дисциплін, має важливе як пізнавальне, так і світоглядне значення. Історія української літературної мови узагальнює весь курс лінгвістичних дисциплін, засвоєних студентом; знання з цих дисциплін неодмінно мусять бути використані в загальноосвітній школі при вивченні української літературної мови. Отже, історія літературної мови водночас визначає і завершує фахову підготовку вчителів-словесників, формуючи цілісні знання із історії мови, літературної мови, мовної системи, зумовленості процесів у межах кожного з мовних рівнів, тенденцій та перспектив розвитку мови.

Робоча програма у визначеному обсязі програмових вимог діє і для виконання навчального плану студентів, що вивчають дисципліну в межах повторного курсу.

Завдання навчальної дисципліни

Дати знання з історії української літературної мови.

Навчити на основі методологічних засад аналізувати історичні події у розвитку літературної мови.

Ознайомити з історичними пам'ятками різних жанрів і стилів як джерелами вивчення історії УЛМ.

Розуміти та комплексно характеризувати особливості становлення УЛМ, літературні мови в історії українського народу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен здобути такі компетенції:

- розуміння специфіки мовно-історичних процесів, основних їх чинників і типових наслідків;
- знання періодизації розвитку української літературної мови, характеристики особливостей кожного періоду;
- знання літературних мов в історії українського народу, їх мовної бази, періоду використання та функціональних стилів;
- розуміння впливу історичних чинників на розвиток літературної мови та зумовленості тенденцій розвитку та сучасного стану мови;
- усвідомлення ролі визначних діячів в процесі мовотворення;
- знання взаємозв'язку української літературної мови із мовами сусідніх народів на різних етапах історичного розвитку;

- розуміння лінгвоцентризму етнічного і ментального в українській нації.

компетентності:

- спостерігати, аналізувати та узагальнювати мовно-історичні факти;
- визначати ключові та супутні чинники розвитку літературної мови;
- обґрунтувати зумовленість розвитку мови на кожному етапі, сучасний стан та історичні перспективи;
- характеризувати вплив культурних, освітніх, церковних діячів на розвиток літературної мови;
- дати аналіз геополітичним особливостям розвитку української мови і культури в різні історичні епохи у різних регіонах;
- визначати та аналізувати тексти пам'яток різних епох;
- із філологічної та мовознавчої точки зору пропагувати етноцентризм мови народу в системі національних цінностей на уроках української мови в загальноосвітній школі.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ. Українська літературна мова Київської Русі та Середньовіччя (XIV – XVIII ст.)

- Тема 1.** Предмет, завдання і значення курсу. Зв'язок курсу історії УЛМ з іншими науковими дисциплінами. Методологічні засади оцінки мовно-історичних явищ. Поняття історичного розвитку та його чинників у стосунку до мови. Критерії мовної диференціації. Теорії постання мов. Вплив геополітичних факторів на долю народів і мов.
- Тема 2.** Походження назви „Україна”. УЛМ на різних етапах історичного розвитку. Основні джерела вивчення історії УЛМ. Найголовніші наукові праці з історії УЛМ. Періодизація історії УЛМ. Етапи становлення УЛМ.
- Тема 3.** Праслов'янська доба. Прабатьківщина слов'ян. Праслов'янська мова. Причини розпаду праслов'янської мовної єдності. Східні слов'яни. Українці – автохтони південно-східної Європи. Перегрупування мовно-територіальних регіонів східних слов'ян. Українські племена і їх мовна диференціація. Фактори об'єднання українських племен у державу. Формування головних рис української мови.
- Тема 4.** Постання Київської держави. Походження писемності. Старослов'янська мова – перша літературна мова Київської Русі. Формування руської писемно-літературної мови та періоди її розвитку. Питання давньоруської мови. Писані пам'ятки Київської держави, їхні стильові особливості, методичні рекомендації щодо їх аналізу на уроках української мови. Українські риси в пам'ятках Київської Русі.

Литовсько-польська колонізація. Умови розвитку УЛМ. Загальна характеристика розвитку літературної мови XVI – сер. XVI ст. Мова українських грамот. Початки реформації в Україні /братства та їх діяльність, переклад церковних книг староукраїнською мовою/.

- Тема 5.** Розвиток УЛМ від сер. XIV до сер. XVII ст. (польська доба). Початки вищої освіти в Україні. Граматичні праці періоду. Лексикографія кінця XIV – поч. XVII ст. Робота з історичними пам'ятками на уроках української мови в школі. Концепція літературної мови староукраїнських книжників. Українська літературна мова др. пол. XVII– XVIII ст. (московська доба). Проблеми української барокової мови.

Змістовий модуль 2. *Зародження та розвиток нової української літературної мови (кінець XVIII – XX ст.)*

- Тема 1.** Українська літературна мова кінця кінця XVIII – першої пол. XIX ст.). Початки власне українського літературно-мовного процесу. Естетична функція рідної мови та важливість її аналізу на уроках української мови. Творчість І.Котляревського. Перша граматика української мови О.Павловського. Роль українського фольклору в утвердженні українського літературного мовотворення.

Тема 2.

Розвиток УЛМ романтиками у 30-40-х рр. XIX ст. Загальна оцінка Шевченкової мовотворчості. Проблема мови у творчому і життєвому кредо Т.Шевченка.

- Тема 3.** Розвиток української літературної мови в Галичині. Полонізація Галичини. Розвиток УЛМ в Галицьких землях. Діяльність „Руської трійці”. Правописне унормування. Москвофільство в Галичині. Галицькі впливи на нову УЛМ у др. пол. XIX ст. Роль Галичини у розширенні функцій літературної мови поч. XX ст. Західноукраїнські мовні елементи в новій літературній мові.

- Тема 4.** Розвиток УЛМ у др. пол. XIX – поч. XX ст. Загальні історичні умови розвитку УЛМ. Заборони української мови в Росії і боротьба з ними. Дискусія про шляхи розвитку УЛМ та її наслідки. Роль І.Франка та Б.Грінченка в українському мовотворенні. Унормування УЛМ: лексичне, правописне, граматичне. Публіцистика і перекладацька практика періоду та їх аналіз у середній школі.

- Тема 5.** Революційні події 1917 року, створення української держави і домагання прав для української мови. Труднощі боротьби за українську мову. Здобутки українізації за 1917-1920 рр.: преса і книговидання, шкільництво, розширення функцій літературної мови.

Українська літературна мова в радянській державі. Ідеологія як фактор розвитку УЛМ. Українізація та її наслідки /перша пол. ХХст./ Унормування УЛМ зазначеного періоду /правописне, лексичне, граматичне/. Роль діаспори в розвитку УЛМ. Діяльність НТШ.

Тема 6. Українська літературна мова у др. пол. 20 ст. Українське мовотворення на сучасному етапі: стан та перспективи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<p>Тема 1. Предмет, завдання і значення курсу. Зв'язок курсу історії УЛМ з іншими науковими дисциплінами. Методологічні засади оцінки мовно-історичних явищ. Поняття історичного розвитку та його чинників у стосунку до мови. Критерії мовної диференціації. Теорії постання мов. Вплив геополітичних факторів на долю народів і мов.</p>	8	2	2	-	-	4	9	1	-	-	-	8
<p>Тема 2. Походження назви „Україна”. УЛМ на різних етапах історичного розвитку. Основні джерела вивчення історії УЛМ. Найголовніші наукові праці з історії УЛМ. Періодизація</p>	8	-	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8

історії УЛМ. Етапи становлення УЛМ.												
<p>Тема 3. Праслов'янська доба. Прабатьківщина слов'ян. Праслов'янська мова. Причини розпаду праслов'янської мовної єдності. Східні слов'яни. Українці – автохтони південно-східної Європи. Перегрупування мовно-територіальних регіонів східних слов'ян. Українські племена і їх мовна диференціація. Фактори об'єднання українських племен у державу. Формування головних рис української мови.</p>	8	-	2	-	-	6	9	1	-	-	8	
<p>Тема 4. Постання Київської держави. Походження писемності. Старослов'янська мова – перша літературна мова Київської Русі. Формування руської писемно-літературної мови та періоди її розвитку. Питання давньоруської мови. Писані пам'ятки Київської держави, їхні стильові особливості, методичні рекомендації щодо їх аналізу на</p>	8	2	2	-	-	4	9	-	-	-	9	

уроках української мови. Українські риси в пам'ятках Київської Русі. Литовсько-польська колонізація. Умови розвитку УЛІМ. Загальна характеристика розвитку літературної мови XVI – сер. XVI ст. Мова українських грамот. Початки реформації в Україні /братства та їх діяльність, переклад церковних книг староукраїнською мовою/.												
Тема 5. Розвиток УЛІМ від сер. XIV до сер. XVII ст. (польська доба). Початки вищої освіти в Україні. Граматичні праці періоду. Лексикографія кінця XIV – поч. XVII ст. Робота з історичними пам'ятками на уроках української мови в школі. Концепція літературної мови староукраїнських книжників. Українська літературна мова др. пол. XVII–XVIII ст. (московська доба). Проблеми української барокової мови.	8	2	2	-	-	4	9	1	-	-	-	8
Тема 6. Українська літературна мова	9	2	2	-	-	5	9	1	1	-	-	7

кінця кінця XVIII – першої пол. XIX ст.). Початки власне українського літературно-мовного процесу. Естетична функція рідної мови та її вивчення на уроках української мови. Творчість І.Котляревського. Перша граматика української мови О.Павловського. Роль українського фольклору в утвердженні українського літературного мовотворення.												
Тема 7. Розвиток УЛМ романтиками у 30-40-х рр. XIXст. Загальна оцінка Шевченкової мовотворчості. Проблема мови у творчому і життєвому кредо Т.Шевченка.	9	-	2	-	-	7	9	-	-	-	-	9
Тема 8. Розвиток української літературної мови в Галичині. Полонізація Галичини. Розвиток УЛМ в Галицьких землях. Діяльність „Руської трійці”. Правописне унормування. Москвофільство в Галичині. Галицькі впливи на нову УЛМ у др. пол. XIX ст.	7	-	-			7						

Роль Галичини у розширенні функцій літературної мови поч. ХХст. Західноукраїнські мовні елементи в новій літературній мові.												
Тема 9. Розвиток УЛМ у др. пол. ХІХ – поч. ХХст. Загальні історичні умови розвитку УЛМ. Заборони української мови в Росії і боротьба з ними. Дискусія про шляхи розвитку УЛМ та її наслідки. Роль І.Франка та Б.Грінченка в українському мовотворенні. Унормування УЛМ: лексичне, правописне, граматичне. Публіцистика і перекладацька практика періоду та їх аналіз у середній школі.	9	2	2	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 10. Революційні події 1917 року, створення української держави і домагання прав для української мови. Труднощі боротьби за українську мову. Здобутки українізації за 1917-1920 рр.: преса і книговидання, шкільництво, розширення функцій	9	2	2	-	-	5	9	1	1	-	-	7

літературної мови. Українська літературна мова в радянській державі. Ідеологія як фактор розвитку УЛМ. Українізація та її наслідки /перша пол. ХХст./ Унормування УЛМ зазначеного періоду /правописне, лексичне, граматичне/. Роль діаспори в розвитку УЛМ.												
Тема 11. Українська літературна мова в др. пол. 20 ст. Українське мовотворення на сучасному етапі: стан та перспективи.	7	-	-	-	7	9	-	-	-	-	-	9
Усього годин	90	12	18	-	-	60	90	6	2	-	-	82

5. Теми семінарських занять

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання і значення курсу. Зв'язок курсу історії УЛМ з іншими науковими дисциплінами. Методологічні засади оцінки мовно-історичних явищ. Поняття історичного розвитку та його чинників у стосунку до мови. Критерії мовної диференціації. Теорії постання мов. Вплив геополітичних факторів на долю народів і мов.	2
2	Походження назви „Україна”. УЛМ на різних етапах історичного розвитку. Основні джерела вивчення історії УЛМ. Найголовніші наукові праці з історії УЛМ. Періодизація історії УЛМ. Етапи становлення УЛМ. Праслов'янська доба. Прабатьківщина слов'ян. Праслов'янська мова. Причини розпаду праслов'янської мовної єдності.	2

3	<p>Східні слов'яни. Українці – автохтони південно-східної Європи. Перегрупування мовно-територіальних регіонів східних слов'ян. Українські племена і їх мовна диференціація. Фактори об'єднання українських племен у державу. Формування головних рис української мови.</p> <p>Постання Київської держави. Походження писемності. Старослов'янська мова – перша літературна мова Київської Русі. Формування руської писемно-літературної мови та періоди її розвитку. Питання давньоруської мови. Писані пам'ятки Київської держави, їхні стильові особливості, методичні рекомендації щодо їх аналізу на уроках української мови. Українські риси в пам'ятках Київської Русі.</p>	2
4	<p>Литовсько-польська колонізація. Умови розвитку УЛМ. Загальна характеристика розвитку літературної мови XVI – сер. XVI ст. Мова українських грамот. Початки реформації в Україні /братства та їх діяльність, переклад церковних книг староукраїнською мовою/.</p> <p>Розвиток УЛМ від сер. XIV до сер. XVII ст. (польська доба). Початки вищої освіти в Україні. Граматичні праці періоду.</p>	2
5	<p>Лексикографія кінця XIV – поч. XVII ст. Робота з історичними пам'ятками на уроках української мови в школі. Концепція літературної мови староукраїнських книжників.</p> <p>Українська літературна мова др. пол. XVII– XVIII ст. (московська доба). Проблеми української барокової мови. К.р.</p>	2
6	<p>Українська літературна мова кінця кінця XVIII – першої пол. XIX ст.). Початки власне українського літературно-мовного процесу. Естетична функція рідної мови та її вивчення на уроках української мови. Творчість І.Котляревського. Перша граматики української мови О.Павловського. Роль українського фольклору в утвердженні українського літературного мовотворення.</p> <p>Розвиток української літературної мови в Галичині. Полонізація Галичини. Розвиток УЛМ в Галицьких землях. Діяльність „Руської трійці”. Правописне унормування. Москвофільство в Галичині.</p>	2
7	<p>Розвиток УЛМ романтиками у 30-40-х рр. XIXст. Загальна оцінка Шевченкової мовотворчості. Проблема мови у творчому і життєвому кредо Т.Шевченка.</p> <p>Розвиток УЛМ у др. пол. XIX – поч. XXст. Загальні</p>	2

	історичні умови розвитку УЛМ. Заборони української мови в Росії і боротьба з ними. Дискусія про шляхи розвитку УЛМ та її наслідки.	
8	Роль І.Франка та Б.Грінченка в українському мовотворенні. Унормування УЛМ: лексичне, правописне, граматичне. Публіцистика і перекладацька практика періоду та їх аналіз у середній школі. Революційні події 1917 року, створення української держави і домагання прав для української мови. Труднощі боротьби за українську мову. Здобутки українізації за 1917-1920 рр.: преса і книговидавництво, розширення функцій літературної мови.	2
9	Галицькі впливи на нову УЛМ у др. пол. ХІХ ст. Роль Галичини у розширенні функцій літературної мови поч. ХХст. Західноукраїнські мовні елементи в новій літературній мові. Українська літературна мова в радянській державі. Ідеологія як фактор розвитку УЛМ. Українізація та її наслідки /перша пол. ХХст./ Унормування УЛМ зазначеного періоду /правописне, лексичне, граматичне/. Роль діаспори в розвитку УЛМ. Діяльність НТШ. Українське мовотворення на сучасному етапі: стан та перспективи.	2

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-	-	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання і значення курсу. Зв'язок курсу історії УЛМ з іншими науковими дисциплінами. Методологічні засади оцінки мовно-історичних явищ. Поняття історичного розвитку та його чинників у стосунку до мови. Критерії мовної диференціації. Теорії постання мов. Вплив геополітичних факторів на долю народів і мов.	2
2	Походження назви „Україна”. УЛМ на різних етапах історичного розвитку. Основні джерела вивчення історії УЛМ. Найголовніші наукові праці з історії УЛМ. Періодизація історії УЛМ. Етапи становлення УЛМ.	3
3	Праслов'янська доба. Прабатьківщина слов'ян.	3

	Праслов'янська мова. Причини розпаду праслов'янської мовної єдності. Східні слов'яни. Українці – автохтони південно-східної Європи. Перегрупування мовно-територіальних регіонів східних слов'ян. Українські племена і їх мовна диференціація. Фактори об'єднання українських племен у державу. Формування головних рис української мови.	
4	Постання Київської держави. Походження писемності. Старослов'янська мова – перша літературна мова Київської Русі. Формування руської писемно-літературної мови та періоди її розвитку. Питання давньоруської мови Писані пам'ятки Київської держави, їхні стильові особливості, методичні рекомендації щодо їх аналізу на уроках української мови. Українські риси в пам'ятках Київської Русі.	3
5	Литовсько-польська колонізація. Умови розвитку УЛМ. Загальна характеристика розвитку літературної мови XVI – сер. XVI ст. Мова українських грамот. Початки реформації в Україні /братства та їх діяльність, переклад церковних книг староукраїнською мовою/.	3
6	Розвиток УЛМ від сер. XIV до сер. XVII ст. (польська доба). Початки вищої освіти в Україні. Граматичні праці періоду.	3
7	Лексикографія кінця XIV – поч. XVII ст. Концепція літературної мови староукраїнських книжників.	3
8	Українська літературна мова др. пол. XVII– XVIII ст. (московська доба). Проблеми української барокової мови.	3
9	Українська літературна мова кінця кінця XVIII – першої пол. XIX ст.). Початки власне українського літературно-мовного процесу. Естетична функція рідної мови. Творчість І.Котляревського. Перша граматика української мови О.Павловського. Роль українського фольклору в утвердженні українського літературного мовотворення.	3
10	Розвиток української літературної мови в Галичині. Полонізація Галичини. Розвиток УЛМ в Галицьких землях. Діяльність „Руської трійці”. Правописне унормування. Москвофільство в Галичині.	3
11	Розвиток УЛМ романтиками у 30-40-х рр. XIXст. Загальна оцінка Шевченкової мовотворчості. Проблема мови у творчому і життєвому кредо Т.Шевченка.	3
12	Розвиток УЛМ у др. пол. XIX – поч. XXст. Загальні історичні умови розвитку УЛМ. Заборони української	3

	мови в Росії і боротьба з ними. Дискусія про шляхи розвитку УЛМ та її наслідки.	
13	Роль І.Франка та Б.Грінченка в українському мовотворенні. Унормування УЛМ: лексичне, правописне, граматичне. Публіцистика і перекладацька практика періоду.	3
14	Революційні події 1917 року, створення української держави і домагання прав для української мови. Труднощі боротьби за українську мову. Здобутки українізації за 1917-1920 рр.: преса і книговидавництво, розширення функцій літературної мови.	3
15	Галицькі впливи на нову УЛМ у др. пол. ХІХ ст. Роль Галичини у розширенні функцій літературної мови поч. ХХст. Західноукраїнські мовні елементи в новій літературній мові.	3
16	Українська літературна мова в радянській державі. Ідеологія як фактор розвитку УЛМ. Українізація та її наслідки /перша пол. ХХст./ Унормування УЛМ зазначеного періоду /правописне, лексичне, граматичне/. Роль діаспори в розвитку УЛМ. Діяльність НТШ.	3
17	Українське мовотворення на сучасному етапі: стан та перспективи.	3
	Разом	50

9. Індивідуальні завдання

Реферати:

Літературні мови в історії українського народу.

Розвиток УЛМ у Київській Русі.

УЛМ в Польсько-Литовській державі.

Розквіт УЛМ періоду староукраїнщини.

Формування нової літературної мови.

Роль Т. Шевченка в розвитку УЛМ.

УЛМ на зламі століть.

Особливості розвитку УЛМ в радянській державі.

УЛМ на сучасному етапі.

10. Методи навчання

Лекція.

Реферативне опрацювання проблемної теми.

Дискусія.

Виступ чи повідомлення на задану тему.

Аналіз мовного матеріалу пам'яток.

11. Методи контролю

Опитування.

Контрольна робота.

Виконання письмових завдань.

Оголошення реферату та відповіді на питання за його темою.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				50	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			T12

Опитування – 15; реферат – 10; контрольна робота – 25.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Шевельов Ю. Міркування про історію літературної мови, історичну діалектологію та історичну граматику // Українська мова. – 2014. – №3. – С.146-173.

2. Німчук В. До проблеми про об'єкт і зміст курсу „Історія української літературної мови” // Українська мова. – 2014. – №3. – С161-173.

14. Рекомендована література

Базова

1. Плющ П.П. Історія української літературної мови. – К., 1971.

2. Огієнко І. Історія української літературної мови. – К., 1995.

3. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К., 2001.

4. Історія української мови: Хрестоматія. – К., 1996.
5. Жовтобрюх М.А., Волох О.Т., Самійленко С.П., Слинько І.І. Історична грамати́ка української мови. – К., 1980.
6. Жовтобрюх М.А., Русанівський В.М., Склярєнко В.Г. Історія української мови: Фонетика. – К., 1979.
7. Історія української мови: Синтаксис. – К., 1983.

Допоміжна

1. Бєвзєнко С. Історія українського мовознавства. – К., 1991.
2. Білодід І.К. Києво-Могилянська академія в історії східнослов'янських мов. – К., 1979.
3. Булаховський Л. Питання походження української мови// Вибрані праці. – К., 1977. – Т.2.
4. Горбач О. Генеза української мови та її становище серед інших слов'янських// Фенікс. – ДетройтМюнхен, 1959. – Ч.9,10.
5. Горецький П.Й. Історія української лексикографії. – К., 1963.
6. Єфремов С. Історія українського письменства. – К., 1995.
7. Німчук В.В. Мовознавство на Україні в 14-17 ст. – К., 1985.
8. Німчук В.В. Походження й розвиток мови української народності// Українська народність: нариси соціально-економічної і Етно-політичної історії. – К., 1991.
9. Огієнко І. Українська літературна мова XVI ст.. і „Крехівський апостол 1560року”. – К., 1930.
10. Півторак Г. Українці: звідки ми і наша мова. – К., 1993.
11. Півторак Г. Формування і діалектна диференціація давньоруської мови. – К., 1988.
12. Русанівський В.М. Давньоруська мова: міф чи реальність// Мовознавство. – 1993. - №2.
13. Субтельний О. Україна. Історія. – К., 1991.
14. Царук О. Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та грамати́чні параметри. – Дніпропетровськ, 1998.
15. Чапленко В. Історія нової української літературної мови (XVII століття – 1933 рік). – Нью-Йорк, 1970.
16. Чмихов М.О., Кравченко Н.М., Черняков І.Т. Археологія та стародавня історія України. – К., 1992.
17. Чорній С. Історія української літературної мови XX сторіччя. – Мюнхен, 1975.
18. Шєрєх Ю. Галичина в формуванні нової української літературної мови. – Мюнхен, 1949.
19. Шєвєльов Ю. Українська літературна мова в першій половині 20 століття 1900-1941: Стан і статус. – 1987.
20. Лєсюк М. Становлення і розвиток української літературної мови в Галичині. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2014. – 732 с.

Пам'ятки української мови

1. „Лексикон словенороський” Памва Беринди (1961)
2. „Лексис” Лаврентія Зизанія (1964)
3. „Грамматика словенска” Лаврентія Зизанія (1980)
4. „Синоніма славеноросская” (1964)
5. „Грамоти XIV ст.” (1974)
6. „Українські грамоти XV ст.” (1965)
7. „Актова книга Житомирського міського уряду кінця XVI ст.” (1965)
8. „Словник української мови” П.Білецького-Носенка (1966)
9. „Грамматика слов’янська” Івана Ужевича (1970)
10. „Вірші. Приповіді посполиті” Климентія Зіновієва (1971)
11. „Лексикон латинський” Єпіфанія Славинецького (1973)
12. „Грамматика” Мелетія Смотрицького (1979)
13. „Ділова і народнорозмовна мова XVIII ст. Матеріали сотенних канцелярій і ратуш Лівобережної України” (1976)
14. „Лікарські та господарські порадики XVIII ст.”(1985)
15. „Ключ розуміння” Йоанікія Галятовського (1985)
16. „Лохвицька ратушна книга другої половини XVII ст.: Зб.актових документів” (1986)
17. „Приватні листи XVIII ст.” (1987)
18. „Книга Київського підкоморського суду (1684-1644)” (1991)
19. „Волинські грамоти XVI ст.” (1995)
20. „Гісторія...Г.Габ’янки. Летопись кратній...” (2001)
21. „Євсевієві Євангеліє 1283р.” (2001)
22. „Актова книга Житомирського Бродського уряду 1611 року” (2002)
23. „Є.Тимченко. Матеріали до словника писемної та книжної української мови XV-XVIII ст.”, кн.1-2 (2003)

Літописи / <http://litopys.org.ua/links/inlitop.htm>

Староукраїнські граматики та лексикони / <http://litopys.org.ua/links/inlex.htm>

Мовознавчі праці та підручники / <http://litopys.org.ua/links/inmovozn.htm>

Пам’ятки та авторські художні твори / <http://izbornyk.org.ua>